

Különfélek.

Az egyházipolitikai kérdésben elkészült a legújabb törvényjavaslat is, a *polgári házasságról* szóló és átnyújtatott előzetes áttekintésre a koronának. A javaslatról magáról annyit tudhatunk, hogy a polgári házasságot *kötelező* formában ajánlja, s a házassági jogot minden válásfelekezetre egyöntetűen állapítja meg és a biráskodást ez ügyekben kizárólag az államnak tartja fenn. Klérikalis részről állítólag a legkevesebb ellenvetést tették a *kötelező* polgári házasság ellen. De e kijelentés mellett is az ultramontanok készülnek egy újabb, már harmadik kath. nagy gyűlésre, melyet Szabadkán sept. 10-én tartanak meg, hol beszélni fognak: az elkeresztelésről, az anyakönyvek államosításáról és az 1868-iki 53. t.-cz. módosításáról, a polgári házasságról, vallásszabadságról, zsidó receptoról, s a pápának, a királynak és a kalocsai érseknek üdvözlő iratok küldését határozzák. S mindezt hazafias énekekkel kísérik. Szép dolog a hazafiasság, hanem az ultramontan programból az ország s a különböző egyházak békéje nem kér. — Bármiként fejlődjenek a dolgok, mi bizunk a protestantismus erejében és maguk a dolgok fejlődésére is abban világosságban, melyet épp a protestantismus gyújtott a nemzetben. A vallásügyi törvényjavaslatok nagy változásokat fognak előidézni a protestáns egyházakra is, de meglesz azoknak a jó oldala: a vallási erők értékét emelni fogja. A polgári házasságról készített javaslatról megjelenésekor többet.

Az unitáriusok nemzetközi kongressusán, mely a világiállításal kapcsolatosan tartatik Chicagóban september 16-án kezdődőleg, érdekes felolvasások lesznek, melyek közül felemlítjük a következőket:

„Az unitárius mozgalom helye a kereszténység fejlődésében“ Upton tanártól. „Az unitarismus történelme Lengyelországban.“ Gordon Sándortól. „Az unitarismusról és a modern tudományos eszmékről.“ Dr. Crosskey-től. „Az unitarismusról és a társadalmi problémákról.“ Wicksteed Henriktől. A „Brit és külföldi Unitárius Társulat szervezetéről“ a titkár Bowie küld értekezést. „A magyar unitáriusok egyházi szervezetét“ Ferencz József püspök dolgozta ki, s Kovács János angol fordításában, elküldötte felolvasás végett, a mi sept. 22-ére van kitűzve.

In Memoriam. E czímen jelent meg az az enlék beszéd, melyet Kovács János szerkesztőtársunk, a néhai Paget János felett a Kolozvári Angol Társalgó Kör évi közgyűlésen angol nyelven tartott. Ajtai K. Albert a kör tagja a saját költségén nyomatta ki. A kiállítás oly szép, hogy díszére válik a nyomdájának. Az arczképét Pagetnek szintén oly művészileg készítette el *Morelli Gusztáv* fametsző tanár, hogy bármely külföldi művésznek becsületére válnék.

Értesítők. Az *Unitárius vallásközönség felsőbb iskoláinak* és az ezekkel kapcsolatos elemi iskoláknak értesítője az 1892/93-ik tanév-ről. Szerk. Ulár Pál igazgató. *Tanerők a kolozvári főiskolában:* a theol. intézetben: 8; tanulók száma: 20; a gymnasiumban: tanerők sz. 20; tanulók sz. 269; az elemi iskolában: a tanerők sz. 4, tanulóké: 62. — *A tordai* polgári iskolával egyesített középiskolában: tanulók sz. 139; az elemi iskolában: 115. — *A székely-kereszturi* öt osztályu gymnasiumban: tanerők sz. 9; tanulóké: 164, a mi valóban szép szám és erős bizonyíték ez intézet mellett; a gymn. előkészítő osztályában tanult 13. — Az értesítő gondosan és kitünő beosztással van összeállítva a kolozvári iskoláé Ulár Pál, a tordai Varga Dénes, a székely-kereszturi Sándor János igazgatók által. — *A magyarhoni ág. hitv. ev. egyetemes egyház theol. akadémiájának értesítője,* 1892/93-ról. Szerk. Schneller István theol. akad. igazgató tanár. Tanerők: 6 rendes tanár, 2 magán tanár. Tanulók száma: 46. Az értesítő közli az igazgatónak a theol. akadémiái tizedik évét megnyitó értékes beszédét. — *A székely-udvarhelyi ev. ref. Coll. értesítője* az 1992/93. isk. évről. Az intézetben működött 15 tanerő; tanult 292 tanuló. A gondosan összeállított értesítőt Gönczi Lajos ig. tanár szerkesztette, kitől két munka is van közölve: „A székely-udvarhelyi ref. Collegium története 1876—1893-ig“, s „Nagy Lajos főgondnok emlékezete.“ — *A tordai állami polgári fiu- és leányiskola értesítője* az 1892/93.-ról. Szerk. Varga Dénes állami polgár isk. igazgató. A jól szerkesztett értesítőben Varga igazgató ismerteti Varasdy Lajos, kir. tanfelügyelő tervét a polgáriskola szervezéséről. Tanerők sz. 16. A polg. iskolában tanult 139; a leányiskolában: 96. Ebből unitárius volt fiu: 24; leány: 46.

Aranykönyv.

ADAKOZÁSOK A SZ.-UDVARIHELYT ÉPÍTENDŐ TEMPLOMRA.

X. közlemény.

107. Özv. Koronka Antalné Kolozsvárt az öt évre tett ígéret második részletében 2 frt.

108. H.-Szt.-Mártoni ekleziában részint gabonában részint pénzben adakoztak: Sándor Ferencz, Dimén József, Imre Sándor, Molnár Ferencz, Török Mózes. Bágyi Rebeka, Béla Ferencz, Béla Bálint, Dombi Péter, Kis Sámuel, Fazakas Mihály, id. Saláti Ferencz, Török Péter, Barta Péter, Török József, Török Ferencz, Kovács Ferencz, Sándor Lajos, id. Szabó Mihály, ifj. Szabó Mihály, Szabó Mózes, Szabó Márton, Salati András, Máté Sándor, Török Sándor, Kovács Mihály, Vas János, Vas Ferencz, Csegezi Mózes, Kupás József, Kovács Sándor, Tóth Ferencz, id. Geréb Ferencz, ifj. Imre Sándor, Péter Mózes, Tamás István, Dénezs János, Gábor Ferencz, Béla Ferencz, Dimén Abel, Zoltán Ferencz, Szabó Lajos, Imre István, Csáki János, Baló Domokos, Dimén Mózes, Dimén Sándor, Dimén Elek, Kovács Péter, ifj. Szabó János, György György, Kesztenbaum Sámuel, Salamon József, Molnár Ferencz, Geréd Mihály, ifj. Máté András, ifj. Dimén Lajos, id. Barta Mózes, Dobai György, Beke Mihály, ifj. Bartha Mozes, Dimén Dániel, Hosszu István, Dombi Mózes, Szabó Sándor, Bencke Balázsné, Béla Bálint, Dombi József, Miklós János, Molnár János, Csala István, ifj. Geréd Ferencz, Márton István, Sándor József, Sándor Péterné, id. Dimén Lajos, ifj. Török József, Szabó Mózes, Szabó Ferencz, Ötves Ádám, id. Bélla Sándor, ifj. Bélla Sándor, Benedek József, Imre Andrásné, Gergő Sándor, Imre János, Imre Mihály, Geréd Sándor, Péter Ferencz, Péter András, Máté András alsó, Derzsi Mózes, Kovács János, Dimén Ferencz, Gábor András, Jakab Márton, Imre András, Szabó Gábor, Benedek Dénes, Sándor János. Az összes adomány értéke (20 kr. postadíj levonással) 45 frt 14 kr.

E közlemény összege 47 frt 14 kr.

Az előbbi közlemények összege 2886 frt 06 kr.

Együtt 2933 frt 20 kr.

Kolozsvárt, 1893. sept. 5.

FERENCZ JÓZSEF
unitárius püspök.

NYILVÁNOS KÖSZÖNET.

Aug. 13-án a szentgercei olvasó-egylet javára zártkörű táncvigalom rendeztetett, mely alkalommal felülfizetni sziveskedtek. M.-köri esperes tiszt. Kelemen Albert ur 50 krt. jeddi birtokos tek. Magyarai Sándor ur 1 frt. ny. szeredái körjegyző tek. Iszlai Elek ur 20 kr. telekkönyvi átalakító tek. Ürmösi János ur 50 kr. szászvárosi ref. tanár tekintetes Vitus Lajos ur noha nem jelenhetett meg, jegyét 1 frtal megváltotta.

A mulatság jövedelme meghaladja a 40 frtot.

Fogadják egyen-egyen a nemes cél iránti áldozatkészségökért az egylet nevében köszönetét a

RENDEZŐ-BIZOTTSÁGNAK.